

Γιά τόν διαγωνισμό Ἑλληνικῆς Ὑπηρεσίας Β.Β.Σ. 40.-
 Κατά πόσον ὁ ἐγκληματίας εὐθύνεται γιά τίς πράξεις του "

Εὐθύνη σημαίνει ἐνοχή. Καί ἐνοχή εἶναι ὁ σύνδεσμος ἀνάμεσα στόν ψυχικό κόσμο τοῦ ἐγκληματία καί τοῦ ἐγκληματικοῦ ἀποτελέσματος. Ὄταν ὁ δράστης εἶναι ἱκανός νά ἀντιληφθῆ τό κακό καί ἐν τούτοις κατευθύνῃ τή βούλησή του πρός αὐτό, τότε ὁ Ποινικός Νόμος τόν ἀμείβει μέ τήν ποινή, μέ τήν τιμωρία.

Ἄλλά σέ κάθε ἐγκλημα πρωταρχική σημασία ἔχουν τά αἷτια, τά ἐλαττήρια, πού ὠθοῦν τόν δράστη. Καί εἶναι αὐτά ποικίλα. Μπορεῖ νά εἶναι βιολογικά, νά πρόκειται δηλαδή περί ἀνωμάλου τύπου. Λόγω ψυχικῆς νόσου, εἴτε λόγω κάποιου σωματικοῦ ἐλαττώματος, τό ἄτομο ἀπό κάποια ἀφορμή ἐνεργεῖ ἀντικοινωνικά. Μπορεῖ ὅμως τό ἄτομο, πού πρόκειται νά ἐγκληματούνη, νά ὀδηγεῖται στό ἐγκλημα, λόγω δυσμενῶν κοινωνικῶν ἐπιδράσεων, ὅπως ἀφόρητο οἰκογενειακό περιβάλλον κλπ.

Τά αἷτια λοιπόν αὐτά μποροῦν νά διακριθοῦν σέ δύο βασικές κατηγορίες: Ἦτοι π ρ ὠ τ ο ν σέ αἷτια βιολογικά - ἐπίκτητα ἢ κληρονομηθέντα καί δ ε ὕ τ ε ρ ο ν σέ αἷτια κοινωνιολογικά. Ἐάν μείνωμε σ' αὐτή τή διάκριση, τότε ὁ ἐγκληματίας καμμιά εὐθύνη δέν μπορεῖ νά ἔχη γιά τίς πράξεις του. Λόγοι ἀνθρωπιστικοί καί κοινωνικοί ἐπιβάλλουν τή λήψη μέτρων θεραπευτικῶν μέ τήν ἴδρυση ἀναμορφωτικῶν καί θεραπευτικῶν καταστημάτων ἀπό τή μιά, καί τήν διόρθωση τῶν ἐν τῇ κοινωνία κακῶς κειμένων ἀπό τήν ἄλλη. Στό σημεῖο αὐτό ὁ ρόλος τῆς Πολιτείας εἶναι πρωταρχικός.

Ἄλλά πρωταρχικό καθήκον τῆς Πολιτείας εἶναι ἐπίσης ἡ προστασία τῶν πύ σπουδαίων ἀγαθῶν τοῦ ἀνθρώπου, ὅπως ἡ ζωή, ἡ τιμή καί ἡ περιουσία του. Ἔτσι προκύπτει ἡ ἀνάγκη, κατὰ μιά ἀποψη, νά τιμωρηθῆ ὁ ἐγκληματίας γιά παραδειγματισμό, ὥστε νά ἀποθαρρυνθοῦν οἱ σκεπτόμενοι νά ἐγκληματούνη. Ὅμως, ἡ ἀνασχητική αὐτή δύναμη μέ τήν τιμωρία, ἀπό πολλούς ἀμφισβητεῖται. Π.χ. λένε πολλοί, ὅτι, ὅταν ἡ Πολιτεία καταδικάζει σέ θάνατο τόν ἐγκληματία, αὐτομάτως ἐγκληματοῦ καί ἡ ἴδια.

Πέρα ὅμως ἀπ' αὐτές τίς παρατηρήσεις προβάλλει καί ἡ πρωτογονική ἀποψη, ὅτι μέ τήν δίκαια τιμωρία τοῦ ἐγκληματία ἱκανοποιεῖται τό αἷσθημα τῆς ἐκδικήσεως τοῦ παθόντος, ἀλλά καί τό περί δικαίου συναίσθημα τῆς κοινωνίας.

Μέ ὅσα ἐξέθεσα, νομίζω, ὅτι τό ὅλο ζήτημα ἀπό βιολογική μὲν ἀποψη θέτει ἀύστηρά καθήκοντα πρό παντός στήν Πολιτεία γιά ἴδρυση καί ὀργάνωση σωφρονιστικῶν καί θεραπευτικῶν καταστημάτων, ἀπό δέ κοινωνιο-

λογική ~~και~~ αποψη επιβάλλει την εξαφάνιση των διαφόρων δυσμενών κοι-
νωνικών όρων της κοινωνικής μας ζωής, χωρίς βέβαια να αγνοηθῆ ἡ βασική
ἀρχή τοῦ " Δέον γενέσθαι ἐν ἐκαστῷ τόπῳ καὶ χρόνῳ " - στην περίπτωση
μας ἡ δεοντολογία τοῦ Ποινικοῦ Δικαίου, ὅπου ὁ Ποινικός Νομοθέτης προ-
σπαθεῖ καὶ σταθμίζει τίς διαφορές αξίες καὶ προσδιορίζει κάθε φορά
τὴν προτεραιότητα καὶ τὸν βαθμὸ προστασίας κάθε μίαις.-

Στάθης Εἰσαθιάδης

Ἁγίου Δημητρίου 223
Θεσσαλονίκη